

VII. EVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 28. szám.

Budapest, július 13.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadó
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Sikeres bizonyítékgyűjtés.

Egy bűneset.

A Hans Grass-féle Archívó. (Folytatás.)

A pör későbbi folyamán K. ellen még egy rabló-gyilkosságért emeltetett vád.

A rablógyilkosság 1911. évi január hó 24-én Happich József kéménysopromester sórolmére Graz közvetlen szomszédságában követtetett el és hogy egy ilyen nagy város közelében történt, a legnagyobb feltűnést keltette és a lakosság körében érthető izgalmat okozott.

Az eset tényállása a következő:

1911. évi január hó 29-én este 9 órakor Walter János, limbachi lakos, Graz közelében az országút mellett egy sötét tömeget vett észre, melyet olajtó részeg embernek nézett. Közelebb lépett és ekkor borzalommal látta, hogy az ott elterült egyén feje véres. Walter a legközelebbi községbe sietett és néhány odavilágó férfit a tapasztaltakról értesített, kik a helyszínére érve, a nyilván meggyilkolt egyénben Happich József kéménysopromestert ismerték fel.

A bizottság, mely másnap délelőtt a helyszínére érkezett, a következőket állapította meg:

A hulla baloldalon feküdt, a bal kar teljesen elfődve; a fej fedetlen volt, a fölismerhetetlenségig véres arcz jobb fele fölfelo volt fordulva, a jobb udrág- és mellsebb belőse kifordítva. Az óra és a pénz hiányzott.

A hulla közvetlen közelében feküdt Happich kalapja, annak egy letépett darabja, valamint a meggyilkolt kabátjának két gombja; a hulla jobb keze mellett egy bot véres fogantyúja; ottól néhány lépésnyire a fogantyúhoz tartozó középrész s ottól mintegy 50 lépésnyire a hóba szúrva megtaláltatott a bot vasalt vége is.

A bot egy barna, középvastagságú, félkör alakú hajlított fogantyúval ellátott, közönséges gyékérbot volt a melyt különösen hosnyák húzólok tuezatszámra árulnak.

A bot vége mellett feküdt egy erős nyitott zsebkész, szarvasgancs fogantyúval.

A hulla fején és hátán számos vágás és szúrás, a homlokán és az állon tompa oszköntől származó bőrhorzsolás. Két szúrás halálos volt. Az egyik a tüdő szúrta keresztül és belső vérzést okozott, a másik a bal koponya tájékán átdőfte a esontot, súlyosan megsérítette az agyat és agyvérzést idézett elő.

Abból a tényből, hogy mindkét sérülés erős vérzéssel járt, azt következtették az orvosok, hogy mindkettő még a meggyilkolt egyén életbenléte alatt okoztatott, abból a tényből pedig, hogy a tüdőszúrás erősebb vérzéssel járt, mint az agyszúrás, azt következtették, hogy a tüdőszúrás megelőzte a fejszúrás. A halál közvetlen oka olvérés volt.

Úgy a mint az a legtöbb esetben meg szokott történni, ezúttal is a kíváncsok és a hivatalnok annyira olopték a helyszínét és annak környékét, hogy nemcsak a tettesek nyomának feltalálása, de általában a nyomozás megejtése sok nehézséggel járt.

A magas hóban a hulla környéke teljesen össze volt tiposva. Dacára ennek, a vérnyomokból meg lehetett állapítani, hogy a meggyilkolt egyén első megtámadtán néhány lépésnyire történt attól a helytől, a melyen a hulla megtaláltatott. Joggal volt tehát feltételezhető, hogy Happich az első, sok vérnyom által jelzett helyen lett megtámadva és ott kapta a halálos tüdőszúrás. Innen Happich néhány lépésnyire odább távolgott, de azon a helyen, a hol a hulla feküdt, a gyilkosok ismét csak rátámadtak, mire utolsó erőjével botjával védekezve, a koponyába kapott szúrás után összerogyott.

Azok a helyek, a melyeken a vánkodás történt, lábnyomokkal voltak egymással összekötve. Bár a kedvezőtlen időjárás, különösen az aprószemű porrezeril hóban a lábnyomokat nem lehetett pontosan lemérni, mégis megállapítható volt, hogy a helyszínén háromféle lábnyom szerepel. Nem messze attól a helytől, a hol a hulla találtatott, két pár lábnyom volt észrevehető, melyek a hullától eltávolodva, a helyszín mellett folyó ordón keresztül, majd a vasúttöltésén át az országútra vezettek, hol már nem voltak követhetők.

Ezek a lábnyomok azért voltak igen fontosak, mert a jobb nyom külső széle mellett végighúzódó vérnyomok bizonyították, hogy az egyik tettes jobb keze vagy karja erősen vérzett. Egy a lábnyom irányába eső hónyom még arra is mutatott, hogy a tettesek egyikike kezét a hóban a vértől megtisztították.

A helyszíni, valamint a hulla-szemle eredményeként tehát az esetről a következő kép alakult ki: Happichot két egyén megtámadta, a hóban látható egyik véres helyen történtek az első sérülések, itt kapta a meg-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

és a többi hangszerket általánosn elismert legjobb gyártón szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Flakósz-Tárogató-faltalálója, Budapest, II., Lánoshid utca 6. — Gyára: Ónádhas utca 13. — Rajzi hangszerok javítása, vétele és becsorolása. — Árjegyzék minden hangszer él külön kértetik.

gyilkolt a tüdőszurást: innen Happich néhány lépésnyire odébb támolygott, hol a tettesek másodszor is rátámadtak és hol Happich az előtalált bottal védekezett, de a fejszúrás következtében összerogyott.

Azzal a kérdéssel, hogy a bulla mellett talált, bárom részre tört bot kinek a tulajdona, sajnos eleinte senki sem törődött, hanem mindenki megleégedett azzal a föltevással, hogy a bot csak Happiché lehet.

A további nyomozások a következő eredményhez vezettek: Happich január 24-én behajította a környéken üzletbeli követelését, utoljára a d-i kocsmában lütték, bonnan körülbelöl este 7 óra tájt azzal a kijelentéssel távozott, hogy még L-be megy és onnan este fél 9-kor a Graz felé induló vonattal haza utazik. Happichnál — meggyilkolása idejében — egy legalább 130 korona készpénzt tartalmazó tárcza, egy ezüst óra ugyanolyan lánczettel és arra erősített Mária Terézia-tallérral, végül egy meglehetősen kopott, zsinórokkal összehuzható pénztárcza volt, mely tárgyak nyilván a gyilkosok kezeibe kerültek.

1911. évi febr. hó 1-én, az első beolvadás után, arra járó emberek, a helyszínéhez közel — pontosabban nem lehetett az illetőktől megtudni, hogy hol — ezt a Mária Terézia-tallért, továbbá az ezüst óraláncznak erőszakosan elhajított zárókarikáját, végül pedig két nyitott kést «Sarajevo» felirással találtak.

A kések tulajdonosai után bevezetett nyomozás teljesen eredménytelen maradt, csupán két kereskedő akadt Grazban, kik ilyen késeket, mint tömegzikket raktáron tartanak.

A helyszíni szemle alkalmával daktyloszkopiai vizsgálatok nem tartattak, mert ezeknek az eredménytelensége a kedvezőtlen időjárás miatt, valamint azért, mert a tekintetbe jövő tárgyakat sok ember vette kézbe — előre látható volt.

A gyilkosság elkövetésével két férfi volt gyanúsítható, kik Happichbal együtt tartózkodtak az L-féle kocsmában. Ezek Happich mellett ültek és hallották, midőn az követelésének behajtásáról beszélt; látták, midőn a kocsmáros Happichnak megfizette 23 koronát kitevő tartozását és midőn Happich ebből a pénzből 20 koronát levéltárczájába, a többi bankjegyhez tett. Mind ezeket a fiatalabbnak látszó gyanúsított nagy érdeklődéssel figyelte. Miután Happich kijelentette volt, hogy még az L-i vasállomáshoz kell mennie, a két férfi — mintegy 20 perczel Happich előtt — eltávozott.

Ezen két férfi nyoma még tovább is követhető volt. A p-i vasállomáson alkalmazott vasuti hivatalnok előadja, hogy a kérdéses napon a Grazba induló utolsó vonatra két férfi szállt be, kik a nagy sietségtől igen fel voltak hevülve. A fiatalabbnak bal keze meg volt sérülve.

Az a vasuti kalauz, a ki ezen a vonaton szolgálatot teljesített, szintén látta ezt a két férfit.

Ugy a vasuti hivatalnok, mint a kalauz csak a fiatalabb férfit figyelte meg, mert ennél voltak a menetjegyek és sérülése által különben is föltűnt; az idősebbet nem figyelték meg, csupán arra emlékeznek, hogy kalapját mélyen az arcába huzta.

A tanúk által bemondott és egyező személyleírás szerint a gyilkosságot két férfi követhette el. Az egyik körülbelöl 24, a másik 30 éves lehetett; mindkettő nyírott bajuszt viselt, az idősebb sötét hajú és bajuszu, a fiatalabb szőke volt. Az idősebb egy rövid, sötét kabátot és zöldesbarna plüskalapot, a fiatalabb vállgallért viselt. Mindkettő keveset beszélt, különösen az idősebb volt igen szófukar.

Ezen, az összes nyomozó (rendőri) lapokban közhírré tett leírás alapján 1911. év folyamán 27 egyénről érkezett följelentés.

A nyomozások azonban azt eredményezték, hogy a gyanuba fogott egyének ellen — többnyire már néhány nap után — a további eljárás megszüntetett, mert L. kocsmáros nem ismerte föl bennük a tettest, vagy mert az illetők alibiüket kétséget kizárólag igazolták.

Ilyen stádiumban állt a Happich-féle rablógyilkosság tárgyában bevezetett nyomozás abban az időpontban, midőn kiderült, hogy a Zitz-féle rablógyilkosságot és a Musger-féle rablást az elfogott K. József követte el.

Azért, mert ezen három bűneset egyformán hajtattott végre, a Happich-féle esetet még egyszer abból a szempontból is meg kellett vizsgálni, vajjon nem-e K. József követte el ezt a cselekményt is?

A nyomozás olyan sok terhelő anyagot hozott napvilágra, hogy K. Happich József meggyilkolása miatt is vád alá helyeztetett.

Nebogy ismétlésekbe bocsátkozzam, úgy fogom elősorolni a beszerzett bizonyítékokat, mint a hogyan azok a végtárgyalás alkalmával a vádlott bűnösségét igazolták. Nem mulasztatom el azonban, hogy rá ne mutassak azokra az akadályokra, melyek az igazság kiderítését megnehezítették:

Egyrészt a tett elkövetése óta eltelt hosszú idő (majdnem egy év), másrészt a közönségnek a hangulata, mely a napilapok után indulva, határozottan a vádlott ellen foglalt állást.

Ezen nehézségeket elbáritandó, a bizonyítás már kezdetül fogva lehetőleg széles alapra fektetett és a nyomozás során olyan új bizonyítékok is fölvetettek, melyek csupán azt célozták, hogy egyes terhelő tanúk vallomásaiknak szanálíhelőségét megvizsgálják, illetőleg ezen állomásokkal ellenőrizték.

Vádlott bűnösségére az alábbi behozott tényekből lehetett következtetni:

1. Vádlott a tett idejében bazáról és munkahelyéről távol volt;
2. vádlott a tett idejében a tett színhelyén tartózkodott;

Ha fáj a feje⁷ ne tétovázzék, hanem **Beretvás-pastillát** basználjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmákaesabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1,20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

3. vádlott sérülései, melyek a tett elkövetése után rajta észleltettek;

4. vádlott birtokában a rablógyilkosságból származó tárgyak találtattak;

5. vádlott terhére rótt három bűncselekmény azonos végrehajtása, a tettes egyforma magatartása és védekezése a bűncselekmények után.

Vádlott a tett idejében Freidorfban lakott és a hörbingi papirgyárban volt alkalmazva. Ezen gyárnak tanuként kihallgatott művezetője a következőket adta elő: K. 1911. évi január havában kétszer maradt el a munkától. Először vizkoreszt körül (január 6.), másodszer pedig január 23., 24. és 25-én. Január 26-án K. ismét munkába állt, bomloka azonban annyira be volt kötve, hogy csak a szemek látszottak; jobb karja pedig egy kendőbe volt burkolva; az orra és a bal szem alatti arc rész egészen össze volt karmolva. K. kimentette távolmaradását és sérüléseire vonatkozólag azt állította, hogy neje bántalmazta őt. K. többször változtatta szakállát. Hol körszakált viselt, hol leborotváltatta magát; bajusza rendszeren rövidre volt nyírva. (A végtörnyalásnál K. hosszú, lelógó bajuszt viselt.)

Vallomásait megerősítendő, K. az általa már évek óta vezetett munkaelőjegyzésre utalt.

A művezető vallomásait K.-nak néhány munkatársa is támogatja, kik egybehangzóan előadják, hogy K. 1911. évben, télen, midőn kint még hó feküdt, a munkától néhány napig távol maradt, visszatérésekor pedig bomloka és az egyik karja be volt kötve és arcza össze-vissza karmolva, mit K. különféleképen magyarázott: hogy fáj a feje, hogy otthon leesett a padláslépcsőről, hogy a gépnél sérült meg, hogy a gyárban por hullott a szemébe, hogy az erdőben egy gyökérben megbotlott és egy tövises bokorba esett.

A gyárban arról, hogy K. gyári munka közben megsérült volna, nem tudtak semmit.

A következő bizonyíték azonban még nagyobb hordozójú volt:

K. szomszédja, Polt Ferencz, vádlottnak tejet és tüzelőfát szállított; faüzletéről pontos előjegyzést vezetett, melyben — vevők szerint rendezve — a faszállítás napja, a szállított fa mennyisége és a fuvaros neve fel volt tüntetve. Ezen előjegyzés szerint K. a tél folyamán három ízben rendelt tüzelőfát és pedig:

Egy öl fát 1910. évi október hó 18-án; ezt a szállítónak Müller nevű szolgálja fuvarozta;

1³/₄ öl fát 1910. évi december hó 22-én, mit közvetlenül az erdőből egy parasztember fuvarozott;

egy öl fát 1911. évi január hó 24-én, fuvarozta Winkler Károly.

Utóbbi kikérdezve előadja, hogy határozottan emlékszik arra, hogy a kérdéses nap délutánján K.-éknál nem

volt otthon senki. A gyermekek azt mondták neki, hogy anyjuk szüleibe ment pénzért.

Ezen bemondás K. felesége által megerősített, mi K. ra nézve súlyosan terhelő körülményként jött később tekintetbe. Az asszony előadja, hogy férjével dég holdog házasságban él, hogy férje családjáról gondoskodik és hogy csak keveset kártyázik. 1911. évi márczius haváig az egész család Freidorfban lakott és Polt Ferencz-től vették a tejet és a tüzelőfát. A két legutóbbi faszállítás egyikén ő nem volt otthon, mert szüleibe ment pénzért, mely alkalommal egy éjszakát és a rákövetkező napot hazuról távol töltött. Hazatérése reggelén a fa szanaszét hevert az udvarban, mire azt két szomszédasszony segítségével összerakta.

Néhány héttel gyermekének halála előtt — cz hivatalos adatok szerint márczius 10-én történt — férje állítólag azért, hogy munkát keressen, néhány napig nem volt otthon. Midőn az első gráci reggeli vonattal visszatért, arcza össze-vissza volt karmolva, egy órát és egy pénztárczát hozott magával, utóbbi zsinórokkal volt összehuzva. Ezen tárgyak előbb nem voltak férje tulajdonában; az órát később (állítólag) elzalogosította.

Férje visszaérése alkalmával egy véres ingmellet is hozott magával, melyet ő kimosott. Keze vagy karja egy kendővel volt bekötve. Sérüléseire vonatkozólag azt a magyarázatot adta, hogy elesett. Ezen események pontos időpontját az asszony nem tudta már megmondani, csupán arra emlékezett, hogy akkor, midőn Hapich meggyilkolását az újságban olvasta, férje még bekötött fejjel mellette ült és megjegyezte, hogy a gyilkost nem fogják megfogni.

K.-ék akkori szomszédjai megerősítik azt, amit K.-né a faberakásra vonatkozólag előadott és kijelentik, hogy emlékeznek arra, miszerint K. január vége felé néhány napig hazuról távol volt és azután bekötött fejjel és jobb karral járált.

Miután ennek a két böbeszédű szomszédasszonynak az eset időpontjára vonatkozó vallomása a sok kereszt-kérdés alatt ingadozónak bizonyult, K.-éknak a házi-asszonya is kikerdeztetett, kinék K. sérüléseiről állítólag szintén tudomása volt.

Ez az asszony a következőket adta elő: 1911. évi február 1-én Freidorfban volt, hogy ott behajtsa a hátralékos házbért. Akkor a lakók — azt már nem tudja, hogy kik, — elmondták neki, hogy K. leesett a padláslépcsőről, összekarcolta arczát, megsértette a fejét és a jobb karját.

Az esést azonban senki sem látta és senki sem hallotta.

Vádlott ezen bizonyítékokkal szemben azzal védekezik, hogy ő január 24-én otthon tartózkodott, mert felesége a szüleinél volt; igaz ugyan, hogy abban az

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

időben egy kendőt hordott feje körül, de ezt azért tette, mert szemei a gyárban levő sok portól megfájdultak. Ha különböző személyeknek bekötött fejére vonatkozólag másképen nyilatkozott, akkor ezt csak tréfából tette.

Tagadja, hogy valamit baba hozott volna. Az ingmell nem volt véres, hanem csak sáros.

Ezzel szemben a tanúk azt vallották, hogy K. fején levő kötés a személyeket nem takarta, sőt azokat nem is védte.

Ezekkel egyetemben még megállapítást nyert az is, hogy vádlott testén még ezen tárgynyalások során is sérülések voltak láthatók.

Az orvosok a következő sérüléseket állapíthatták meg:

1. egy heg a homlokesonton;
2. két heg a jobb könyökön;
3. hegek a homlokon és a bal szem alatt;
4. heg a koponyán.

A koponyán levő heg rágebbi keletű, a többi néhány hónapos, legfőjebb egy éves. A könyökön volt seb erősen vérezhetett, ezen seb egy tompa vagy éles szerszám által okoztatott. A homlokon látható heg alakja után ítélve, az botütéstől származhatik.

Vádlott ezen megállapított sérüléseket a következőképen magyarázza:

Eleinte azt állította, hogy a sérüléseket különböző verések alkalmával szerezte, melyekre azonban már pontosan nem emlékszik. Később azonban elmondta, hogy a koponya- és könyöksebt katonai szolgálati idejéből, egy lőrugástól származik és hogy a könyöksebről orvosai műtétet is igényelt.

Ezen műtétet K. pontosan leírta; az állítólag abban állott, hogy az orvos a genyt egy esővön keresztül kifolyatta a sebből.

A katonai hatóságtól beszerzett gyengélkedők könyve szerint azonban K. katonai szolgálati ideje alatt csupán egy ízben volt gyengélkedő és pedig egy lényegtelen, lőrugástól származó koponyaseb miatt. A törvényszéki orvosok határozottan állítják, hogy a könyökön levő heg nem származhat orvosi műtétől.

Az eddig felsorolt bizonyítékokból tehát megállapítható, hogy K. 1911. évi január hó 24-én nem volt otthon és nem is dolgozott a gyárban; hogy a január 24-ike utáni napokon a fején, arczán és könyökén sérülések voltak, melyekre vonatkozólag fölvilágosítást adni nem tud; hogy hazatérésekor — mi a művezető előjegyzései szerint január 26-án történt, — egy órát és egy a meggyilkolt pénztárnéjához hasonló pénztárnéjét, valamint egy véres ingmellt hozott haza.

A következő bizonyítékok szerint megállapítást nyert azonban az is, hogy K. 1911. évi január hó 21-én közel a helyszínéhez megfordult.

(Folytatjuk.)

A kivándorlók hiénái.

I.

Az Egyesült-Államok minden egyes államában ezer és ezer új jövevény telepszik le minden évben, de egyetlen egyben sem annyi, mint éppen a nagy kikötővárosban, az amerikai Metropolisban, New-Yorkban. Közismertes dolog, hogy ezekre az új jövevényekre már ott a kiszállásuk alkalmával ezer veszély vár, mert hiszen ott élőknek a bevándorlói szédolgoók már a Battery Parkban, ott vannak az olasz bevándorlói szállodák a víz partján, ott leskelődnek az olasz «padronik», ott a család «honfittársak» s ezek az elvetemedett emberek mind vakmerőbbek lesznek, mert mind több az alkalom a bevándorlás növekedésével a bevándorlók kifosztására. New-York állam törvényhozása belátta a sok veszedelmet és emberséges cselekedetet vitt végbe, a mikor elhatározta ezelőtt két évvel, hogy felállítsa a New-York State Bureau of Industries and Immigration-t s ezzel megalapítja Amerikában az első állami intézményt a bevándorlók megvédelésére. Ez az intézmény olyan sikeresen működik azóta, hogy immár öt másik állam foglalkozik hasonló intézmény felállításának eszméjével. A magyarságot, melyből oly sokan vándorolnak még most is Amerikába, igazán közelről érdekelheti ez intézmény működése, azért adjuk a «Clevelandi Szabadság» után az itt következőkben az intézmény egyik tisztviselőjének leírása alapján az intézmény néhány érdekes esetének leírását.

Egy nyomorultan öltözött s olyan külsejű ifjú ment be New-York egyik «lodging house»-ába, a mit magyarul legjobban nyomortanyának nevezhetnénk, a kiről szinte lerini látszott a «zöltség» vagyis az, hogy csak a napokban érkezhetett Amerikába. A múlt télen történt a dolog s az ifjú odatette a nyomortanyán az éjjeli olerck asztalára a 25 centes pénzdarabot, onnyi levőn abban a már némileg jobb fajta szállóban egy éjjelre az alvás díja. A nyomorszálló egyik markos legénye felkísírte az ifjút valahová a harmadik emeletre, hátra, egy hideg, piszkos szobába, a melyben már tizenegyen húzódtak meg s próbáltuk aludni teljesen felöltözökölve négy, lepedőtlen, ronda ágyban. Az egyik ágyban csak két ember feküdt, az ujonnan érkezett ifjú tehát azt az ágyt választotta ki magának. Nem aludt el, mert hiszen a hideg szobában a kényelmetlen fekvés s a másik két hálótlárs közelsége nem hatott rá éppen alutól. Híjjel tájban a két hálótlárs föltelt és pipáru gyújtott annak a gyertyának a pislogó lángjától, a

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-csészéből legjobban minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kézváros-utca 6. — Alapítva 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletstet és kedvezmény! Kivántra képes árjegyzőkhel valamint díszlnek választókkal szolgál.

A berlini magyar esküvő. — Gróf Szögyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet leányaival és vejeivel, leánya esküvőjekor.

mely a szobát homályosan bevilágította. Valamivel később egyszerre vérfagyasztó sikoly hallatszott a szomszédos szobából. Elsőnek az ifjú ugrott fel, de egy percz alatt talpon volt mind a tizenegy társa is. Egy tót bevándorló sirt és ordított kétségbeesetten, mert noba teljesen felöltözve feküdt ő is, valaki kilopta a zsebéből minden pénzt. Nagy volt az izgalom, hanem azért a tolvajt nem lették meg. Nem akadt gazdája a lopásnak. Az azonban kiderült, hogy abban a szobában, a hol a lopás történt, tizenegy férfival együtt volt elszállásolva azon éjjel az egyik férfi felesége is.

Reggelre kelve az ifjú elkezdte kikérdezni a szálló vezetőjét az ottani viszonyokra és jelesül az éjszaka történt lopásra vonatkozólag. Tudni akarta, hogyan bannak itt a bevándorlókkal, a mi által gyanuba keverte magát s a szállós telephonált a rendőrségre. Meg is érkezett csakhamar egy detektív a kapitányságról s gyanus személyként leakarta tartóztatni az ismeretlen ifjút, a ki ekkor kinyitotta a kabátját s megmutatta a detektívnek és a szállósának a kék és arany email jelvényét. Aristides Geannelis volt a zöld bevándorolt szerepét játszó ifjú, egyike ama New-York állam szolgálatában álló tisztviselőknél, a kik életüket annak a feladatnak szentelik, hogy kinyomozzák a bevándorlók ama hiénáit, a melyek már ott ólálkodnak a nagy kikötővárosban, mindjárt a bevándorlók megérkezésekor s azon vannak, hogy kifosszák a szerencsétlen, önmagukat tehetetlen áldozatokat.

Érdekes munka e gazemberek léprekerítése, hiszen egyik öreg bevándorlási hivatalnok véleménye szerint legalább 50,000 ama bevándorlók száma, a kiket évente kifosztanak New-York államban a bevándorlók hiénái. Nem kevesebb, mint ezeregyszáz bevándorló fordult panaszával a múlt évben a New-York State Bureau of Immigration and Industries igazgatóságához, New-York, 95 Madison Avenue, s panaszkolta el, hogy kifosztották, kirabolták, megcsalták, mindenéből kiforgatták.

A múlt évben Ellis Islandra érkezettek közül 270,000 jelentette be ama szándékát a lajstromozás alkalmával ott a bevándorlási állomáson, hogy New-York államban szándékozik letelepedni. A mikor ez a kétszázhetvenezer bevándorló keresztül vergődött Ellis Island nagy rostáján és odaát, a new-yorki Battery Parkon végre kilépett és rálépett a szabad amerikai szárazföldre, vajmi kevésé gondolt ez a sok szegény ember arra, hogy milyen kegyetlenül ki fogják őt fosztani agyafurt gazemberek s mennyi keserves tapasztalatába fog az kerülni, a míg «megérik» s nem lesz többé «zöld», vagyis mindenkinek a szabad prédája.

A bevándorlási hiéna úgy követi nyomon a szerencsétlen bevándorlót, a kit áldozatul akar minden áron ejteni, mint a czápa követi a vihar által bányatott hajtót.

Elketlen helyszerzők nagy közvetítési díjat szednek el tőle és elküldik a szerencsétlent messze eső helységekbe, a melyekben egyáltalán nem is létezik az a hely, a hová a szegény áldozatnak be kellene lépnie munkába. Csaló Real Estate emberek és telepítési hiénák irgalmatlanul kifosztják a «zöldet», drága pénzen adván el neki egy darab szines papirost, a melyen állítólag a neki eladott telek mérnöki rajza látható. Csaló zugbankár is akad nem egy, a ki elszedi a szerencsétlen zöldtől talán a legelső keresetét azzal, hogy a kis pénzt hazaküldi az otthon maradt asszonynak, gyerme-

keknek s persze nem küldi el, hanem elzsebeli az egész összeget. Zugprókátorok és csaló publicz notaryk rábeszélnek, hogy adjon nekik felhatalmazást az otthoni öröksége rendezésére s ha ad, akkor el is van veszve már abban a perczben az egész örökség, mert hiszen az áldozat nem érti, hogy mit ir alá s azt iratják vele alá, hogy az illetőnek eladta a követelését. Nem egy alhajóügynök is leselkedik az áldozatokra s elad neki olyan állítólagos bajójegyeket, a melyek semmit sem érnek s nem szólnak semmiféle hajóvonalra.

Gyakran megkerítik ezek a gazemberek egyszerre egész sereg zöld bevándoroltaknak a lakás és czimjegyzékét valami nyilvános czimlajetromból, vagy pedig valami szinleg igen ártatlan hirdetés által. Ha a ezimek meg vannak, akkor ir a hiéna a bevándoroltaknak külön, külön, hogy csomag érkezett a czimére egy Express Companynál s ha beküld az illető neki egy dollárt, a csomag baladéktalanul a lakására lesz szállítva. A szegény jámbor bevándorolt, a ki megkapja ezt a hazug levelet, megőrül, azt hiszi, hogy az óbazi rokonság emlékezett meg róla és küldött valami szép ajándékot s felel. És beküldi az egy dollárt s a vége a dolognak természetesen az, hogy oda a dollár, de nem jön semmi. Ha azután ir New-Yorkba, hogy miért nem küldik már a csomagot, választ sem kap s a hiéna talán már el is költözött arról a helyről a hová a dollárokat küldette.

Odalép a svindler a zöld bevándorlóhoz, a mikor az még ott áll a Barge Office előtt a szépséges newyorki kikötőben s bámul, azt se tudja, hol van, merre menjen ebben a szép új világban, a hová ép ebben a perczben eresztették be Ellis Islandról. Megszólítja a «földit» a szédelgő az anyanyelvén, mert hiszen szakértő az ilyen hiéna és leolvassa mindenikről, hogy miféle nemzetiség, a mi nem is nebez dolog az olyan cosmopolita városban, a minő New-York is, igen sok ember meg tudja mondani mindenkiről, hogy miféle országból való. Megkérdi, hogy hová iparkodik földi. A zöld megőrül a kedves anyanyelv hallatára s felel. Elmondja, hogy valahová az East Sidere akar eljutni egy már régebben idevándorolt ismerőséhez vagy rokonához. A hiéna felkiált, hogy ez nagyszerű, mert ő épen azon a vidéken lakik, a hová a zöld menni akar s szívesen felajánlja neki a szolgálatát, hogy elkíséri oda. A mikor aztán eljutnak valami elhagyatott helyre, a szédelgő lehajol és úgy tesz, mintha talált volna valamit. Fel is emel egy pénztárczát, a melyből kivesz egy állítólagos busz dolláros bankót. Egy kis tárgyalás után a szédelgő kijelenti, hogy nem bánja, elfelezi a talált összeget a bevándorlóval, ha az fel tudja váltani a buszast, azaz, ha vissza tud adni neki tíz dollárt. A mint beleesik a csapdába a zöld és boldogan kikotorász a zsebéből egy tíz dolláros, esetleg az egyetlen és átadja a buszasort a csirkefogónak, az siet eltűnni s el is tűnik. Beviszi például a zöldet a legközelebbi szalonba, rendel két pohár sört, aztán ő kimegy egy perczre, például megmosni a kezét. Természetesen nem is jön vissza, mert a hátsó ajtón elszélel s még jó szerencse, ha kifizette a két pohár sört. A zöld csak vár, vár, a míg fel nem tűnik a esaposnak, meg nem kérdik, hogy mit vár, kit vár s ki nem derül a turpisság. Kineveti a szegényt mindenki s ha a két pohár sört a hamis buszossal altarja kifizetni, akkor ráadásul ki is dobják

Miért kapkod

székfélé? Fogadjon nekünk szót. Már többször megmondtuk, hogy gyomorgöres, székrekedés, kólika, sárgaság, étvágytalanság, gyomorégés, májfájdalmak esetében legbiztosabban hat a

GYARMATI-FÉLE UNIVERSÁL BALZSAM,

melyből 12 üveget 5 K-ért bérmentve küld Gyarmati Emil gyógyszerész, Baja 121. Próbálja meg, ezen nagyszerű háziaszt, egy üveg is kapható ha 1 K-át előre beküld.

Gróf Szögyény-Marich László legifjabb leánya, vőlegényével gróf Somssich Gézával.

Gróf Szögyény-Marich László nagykövét a Hedwig-templom előtt, az esküvőkor.

A b e r l i n i m a g y a r e s k ü v ő.

irgalmatlanul. A buszas ugyanis vagy játék buszas, vagy a legtöbb esetben Confederated vagyis a polgárháborúból való s mit sem érő pénz.

Valahogyan elérkezik mégis a zöld oda, a hová iparkodott s meglepedve az East Side valamelyik kis lakásában, elindul munkát keresni. Rendesen elmegy valamely helyszerzőhöz. Ezelőtt három évvel még nem volt meg az a törvény New-Yorkban, a mely most meg van s arra kötelezi ezeket a helyszerzőket, hogy lajstromot vezessenek arról, hová közvetítették a zöldeket. Egyik new-yorki helyszerző elég «szép életet» csinált magának abból, hogy az összes nála jelentkeztetett zöldeket elküldte egy bizonyos vasutvonal mentén fekvő városokba olyan helyekre, a melyek egyáltalán nem is léteznek. A zöld odaérkezve, hiába kereste az illető munkaadót, de ott lévén, már nem ment vissza New-Yorkba, hanem ott keresett foglalkozást és nem ér rá üldöztetni a család helyszerzőt. Más helyszerzők üzletszerűleg foglalkoztak a fiatal bevándorló leányok tönkretételével olyanformán, hogy elszegődítették őket állítólag szobaleányoknak, szakácsnéknak, mindenféle leányoknak s a mikor «helyben voltak» a szerencsétlenek, akkor vették csak észre rémületükre, hogy hol vannak? Aljas helyeken, a hol lélekfufárok, fehér rabszolgatartók kezébe kerültek s ezek a gazemberek vagy kénszerítettek őket azután arra az életre, melytől alapjában véve irtóztak, vagy pedig előállottak szép ígéretekkel s annak az életnek rózsás leírásával és így tartották vissza maguknál e leányokat. A New State Bureau of Immigration and Industries 1912-ben szerencsésen keresztül vitte, hogy most köteles minden new-yorki helyszerző lajstromokat vezetni arról, hogy hová szegődött el a zöldeket s ez természetesen alaposan megnehezíti a munkájukat.

A «padrone» rendszer is egyik veszedelme a bevándorlónak s ezt nem is ismerik olyan általánosan, mint a többi veszedelmet. Az ilyen «padrone» kötelezi magát valamely nagy vállalattal szemben, hogy bármikor annyi munkást bocsájt a rendelkezésére, a mennyit éppen akar a vállalat. Ennek ellenében a padrone azt kapja, hogy ő az egyedüli jogosult a szerződötött munkások élelméről gondoskodni. Tőle nyervén egyébként is a munkát, a szerencsétlen zöld munkások gyakran bihetetlen összegeket kénytelenek fizetni ezeknek az embereknek úgy az ételleikért, mint egyéb szükségleteikért, mert hiszen azon a helyen, a hol dolgoznak, úgy sincs alkalmuk máshol vásárolni. Ez a rendszer egyike a legaljasabb kiszípolyozó rendszereknek. A padrone persze szemfüles s vigyáz, hogy ki ne játszassák s olyan esetben, a mikor észreveszi, hogy az emberek mégis csak hozzá jutnak más beszerzési forráshoz is, nyomban elcsapat a munkából néhányat a többiek megfélemlítésére.

Gyakran előfordul, hogy az ilyen kihalasztott, szerencsétlen zöld bevándorlók szállása is egészségtelen, nem védi meg őket kellőleg az idő viszontagságaitól s becsúsz az eső a korhadt tetőn keresztül a csürbe, pajtába, vagy bárminek is nevezzük a szállást. A Bureau of Immigration tisztviselői végigjárják időközönként ezeket a munkás szállásokat, kint az állam legelhagyatottabb részein és itt-ott hajmeresztő körülményekre bukhatnak.

Az ujjonnan érkezett bevándorló az első hónapokban rendesen barátait, földieivel lakik együtt, ha csak teheti. Odaát az óhazában rendesen a saját kis házában lakott. Így hamar az eszébe jut aránylag elég bevándorlónak, hogy jó volna itt is saját hajlékkal birni

s szeretne otthont alapítani Amerikában. Új veszedelmek s újabb fajta hiénák leselkednek ekkor rá.

A «real estate» szédelgő rendesen valami nagyhangú s szépen hangzó amerikai társaság neve alatt működik. Szétküld a bevándoroltakhoz körleveleket, a melyekben leírja, hogy az ő társasága valami rendkívül előnyös vásárt ajánl. Nagyban szerepel e közben a «free excursion», az ingyen kirándulás valamely közeli város határába, stb. Remek szép helyet mutat meg a szédelgő a bevándorlónak, mint olyant, melyet aránylag potom áron szerezhet most meg. Azt mondja, hogy abban a perczen a bevándorlóé az a darab föld, a mint kifizeti az árát, vagy az árnak egy részét s az olyan elismervényt ad a szerencsétlennek, a mely nem ér semmit, de viszont nem igen alkalmas, hogy a szédelgőt bűnvádi úton üldözzék, mert nagyon ravaszul van megszerkesztve. 1911 előtt ezek a földhiénák nyilat, tan, sőt vakmerően hirdettek a lapokban s így is sok áldozatot szedtek, de az említett esztendőben keresztülvitte a Bureau of Immigration, hogy olyan törvényt hoztak New York államban, mely szerint magas pénzbüntetés alá esik, a ki tudatosan félrevezető hirdetéseket tesz közzé.

A bevándorlók hiénái nem elégszenek meg azzal, a mit a bevándorló itt keres vagy itt takarított össze. Ők azt is meg akarják kaparítani, a mit esetleg a bevándorlóra hagyott odaát, az óhazában valamelyik rokona, atyjafiai. Ezek az örökösödési hiénák rendesen azt hirdetik, hogy ők ügyvédek. Miután bebajtották odaát szépen az örökséget, vagy eltűnnek mindenesztől, ha az összeg érdemes erre, vagy pedig adnak valamit az örökösnek is, de a behajtott összeg legnagyobb részét megtartják maguknak különféle címek alatt. Sok ilyen hiéna a «notary public» címet használja fel a szédelgési elősegítésére, a melyczim tudva levőleg általában nagyon könnyen szerezhető meg Amerikában. De számosan «notary public»-nak hirdetik magukat a nélkül, hogy erre joguk volna s éppen ezért az említett Bureau of Immigration keresztülvitte New York államban, hogy az is szigorúan büntetessék, ha valaki «notary public»-nak hirdeti magát, noha nem az.

KÉPEINKHEZ.

▲ berlini magyar esküvő.

Régen látott olyan fényes esküvőt a németek fővárosán, mint gróf Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövet legifjabb leányának: Mária grófnőnek Somssich Géza gróffal történt esküvője volt.

Mult hó 25-én volt ez az esküvő. És miután úgy a menyasszony mint a vőlegény családja régi híres és gazdag magyar arisztokrata család, elképzelhetni, mennyire kitettek magukért s mily rendkívüli fényt és pompát fejtettek ki, csak hogy az esküvői ünnepély minél fényesebben sikerüljön és a magyar főuri tekintélynek is minden tekintetben megfeleljen. És ez sikerült is. Mert, ha csupán az ott megjelentek egyéniségét és társadalmi állását tekintjük is, már azt mondhatjuk, hogy úgy főuri mint bivatali állásához képest megtisztelve érezheti magát a menyasszonyi örömapa, de a fiatal házaspár is.

Maga Vilmos császár is képviseltette magát az oskúvői ünnepélyen Eulenburg főudvarmester által és megjelentek ott az osztrák-magyar nagykövetség személyzetén kívül a berlini diplomaták és a német arisztokrácia tagjai is.

Ha ehhez az előkelő társasághoz bozzávevesszük a menyasszony és a vőlegény főuri rokonságát s azt a fényt és pompát, a melyet az ilyen előkelő családok egy-egy nevezetes családi ünnepély alkalmával kifejtteni szoktak, elképzelhetjük, hogy mily feltűnést keltett ez a magyaros lakodalmi menet és fényes esküvő, az ilyeneket ritkán látott német nép előtt.

A jelen számunkban közölt képek ebből az alkalomból való felvételek.

HIREK.

Bucusu és bicska. A hevesmegyei Kál községben június 29-én megtartott bucsú alkalmával Gyulacsik András és Antal József káli lakosok Bocsi József füzesabonyi lakost késsel összeszurkálták és vasdoronggal ütlegelve, súlyosan megsebesítették. Szabó Gábor őrsvezető cz. őrmester és Biacs János csendőrből állott járőr az eset tudomásulvétele után a helyszínére lovagolt, hogy a tetteseket elővezsse. A járőr ezirányu felhívására azonban Antal József a járőr elé ugrott és mindkét lónak kantárát megragadta s azt a járőr ismételt felhívása után sem bocsátotta el, hanem a csendőrséget szidalmazva, a kantárt rángatta. Szabó őrsvezető cz. őrmester erre kardjával Antal balkezére egy vágást mért s azt súlyosan megsebesítte. Sérült az első orvosi segély után a budapesti Szt. Rókus kórházba szállíttatott.

Egy fogoly öngyilkossága. Pál Mózes őrsvezető cz. őrmester által Palotailva mellett, a Szalárd fűrésztelepen rablőldözőséből kifolyólag őrizetbe vett Zeigora Nicolae, július 3-án reggel hat órakor örkisérlet közben egy mély medrű patakba vetette magát, honnan a Maros folyóba sodortatván, ott megfulladt. A kifogott hulla bonczolása és a vizsgálat bevezetése elrendeltetett.

Ellenszegülés. Balog György őrsvezető cz. őrmester, július 3-án Nagysallón, az ott tartott országos vásáron közösen háborításon tetten ért és a hozzá intézett felhívásra tetteg ellenszegült Hojza István nagysallói lakos ellen, annak súlyos sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Elhalálozás. Hunyadi József járásőrmester, korponai járásparancsnok, július 2-án, 48 éves korában Korponán meghalt. Hült tetemét bajtársi részvétellel, a róm. kath. vallás szertartása szerint, július 4-én ugyanott helyezték örök nyugalomra. Hakilával, minthogy neje már előbb meghalt, két gyermeke jutott örök árvaságra. Nyugodjék békében!

Értesítés. A dési vasuti állomáson az egyik vasuti kocsiban egy az őrsirodavezetéshez szükséges és Pósa Lajos kolozsvári nyomtatvány-szállítótól beszerzett nyomtatványokat tartalmazó csomag találatot. melyet iga-

zolt tulajdona a dési őrsparancsnokságtól, hova az állomásfőnökség küldte, átveheti.

Kérelem. Maráczy Ferencz csendőr, ki a balassagyarmati szárnyirodába van vezényelve, kéri Erdődi János csendőr cz. őrmestert és Kerekes István csendőrt, hogy czimüket vele, magánügyben közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az óriás hajó gyomra. A Hamburg-Amerika-vonal óriás hajója, az «Imperátor», a napokban indult el első amerikai útjára.

Az «Imperátor» utasai nem a rendes hajóhídon szálltak be. A kolosszus künn állott a messzi tengeren s az utasokat a «Kobra» gőzös szállította hozzá. Az «Imperátor» nemcsak nagyságban, hanem fényezésben is felülmulja az eddigi ismert óceánjáró hajókat. A kabinok teljesen berendezett szálló-szobák. Az utas a hajón üzhet mindenféle sportot és a hölgyeknek a fedélzeti kertben viruló virágokkal kedveskedik.

Az «Imperátor»-nak az utolsó próbaútról való hazatérése óta ezernyi munkáskéz foglalkozott azzal, hogy a nagy hajót az első igazi útra előkészítse. Több mint egy heti idő kellett ahhoz, a hajóra vigyék azt a rengeteg mennyiségű élelmiszert, a mi több ezer utas egy heti utazására szükséges. Össze is állították kimutatását annak az óriás eledeltömeknek, a mire a hajónak Hamburgtól Newyorkig és Newyorktól Hamburgig szüksége van, feltéve, hogy odamenet a kajütök és a fedélzetköz tele vannak, visszajövet a kajütök fele és a fedélzetköz negyedrésze telik meg.

Egy útra tebát be kell rakni a következőket: 45,000 font friss halat, 8500 font vadat és szárnyast, 8000 font friss halat, bomárt, rákot és osztrigát, 15,000 font kenyert, 48,000 darab tojást, 25,000 font friss főzeléket, 12,000 font gyümölcsöt, 150 láda citromot, 1500 doboz krémet, 100,000 font burgonyát, 4000 font hagymát, 350 hordó lisztet, 500 font mustárt, 150 font borsót, 300 font fűszert, 24,000 font beszótt húst, 8300 font sonkát, kolbászt, nyelvet és szalonnát, 25 tonna beringet, 2000 doboz és 100 hordó halkonzervet, 750 font füstölt halat, 5500 font sajtot, 6500 liter sterilizált tejet és tejfölt, 5200 fazék kondenzált tejet, 5000 font vaját, 5500 font margarint, 6000 doboz zöltségkonzervet, 800 doboz gombát, 2400 font uborkát, 1200 font szárított főzeléket, 5000 font káposztát, 600 font diót és mandulát, 6500 font szárított gyümölcsöt, 4000 üveg kompót, 2000 font lekvárt, 250 üveg gyümölcsíz, 10,000 font cukrot, szirupot és mézet, 5100 font kávé, 350 font teát, 400 font csokoládét és kakaót, 4000 font rizst, szágót galuskát és makarónit, 18,000 font hüvelyes veteményt, 1500 font cibakot és ostyát, és ezen kívül a következő italokat: 700 üveg könnyű bort, 5000 üveg fehér bort, 4500 üveg vörös bort, 3000 üveg francia pezsgőt, 2100 üveg német pezsgőt, 2200 üveg likört és konyakot, 15,000 liter hamburgi és 13 ezer liter másféle sört, 3000 üveg hamburgi sört, 15,000 üveg ásványvizet és 3000 liter olcsóbb vinkót a legényiség számára.

Ez az óriás eledel-tömeg a hajóban 2830 köbméter helyet foglal el.

A rabok hírlapja. Érdekes intézmény kezdte meg működését Ausztráliában. Mint Sidneyből jelentik, az újdélwalesi fogházak főigazgatójának vezetésevel lap indult meg Compendium címmel, a melyet a tartomány

fogházaiban lévő valamennyi rabnak ingyenesen osztanak ki. Az új lap egy humánus társadalmi egyesület javaslatának köszöni létrejöttét és az a célja, hogy a szabadságuktól megfosztott embereknek hasznos olvasmányt nyújtson és hogy tájékoztassa őket mindarról, a mi iránt érdeklődnek, vagy a miből okulást meríthetnek. Az első szám 14. negyedretű oldalra terjed, zöldszinű papirosra van nyomva és kivonatokkal szolgál a napi és időszaki sajtóból. Közlemények vannak benne a munkapiac állásáról, a munkát keresők statisztikájáról Ausztrália egyes részeiben. Az első szám vezércikkét, mintegy előszó gyanánt az igazságügyminiszter írta. A legtöbb ujság — írja a miniszter — kevés példányszámmal kezdi meg működését és az a főtörekvése, hogy olvasóinak számát minél jobban szaporítsa. Ennél az ujságnál azonban kivételes a helyzet, mert bár lapunk szintén kevés példánnyal lép a világra, az a hő óhajtatunk, hogy az olvasók száma ne gyarapodjék, sőt lehetőleg apadjon. Más lapok arra törekednek, hogy előfizetőik hosszú esztendőknél át hűségesen olvasgassák a megszokott hasábokat. A Compendium kiadói az a meleg kívánság hatja át, hogy az olvasók, a kik megszűnnek az ujságot rendszeresen lapozgatni, soha életükben ne jöjjenek ismét abba a helyzetbe, hogy szórakozásukat, tájékozásukat és hírszomjukat ebből az ujságból kelljen meríteniök.

Új divatú gyümölcstartók. Párisi divatlapok szerint a régi magastalpú gyümölcstartók helyett most a gyümölcsöt újszerű, ezüst, kristály, vagy porcellán-tálczákon tálalják fel, valószínűleg azért, hogy azokat az összeomlásokat elkerüljék, a mi a gulába rakott gyümölcsnél napirenden volt. Most minden gyümölcsöt: szőlőt, almát, körtét, diót és ananászt zöld levelekkel különítenek el egymástól. Természetes, hogy az ipar is az új divathoz alkalmazkodik és újabban most olyan gyümölcstartókat hoztak forgalomba, a melyeken különböző rekeszek vannak az egyes gyümölcsfajok számára. Az intim dinerhez pedig kristály-gyümölcserleget használnak, a melynek díszítése stálőtökét ábrázol és ennek ágaira is gyümölcsöt aggatnak.

Óriási hordók. A német filológusok 1865-iki vándorgyűlésén Scheffel Viktor alkalmi költeményében a heidelbergi nagyhordót a „művelődéstörténelem és nyelvészet egy részének” nevezte el. Van valami büszkeség abban, látni az ily óriásokat s elképzelni azokat az embereket, a kiknek számára készült. Nem lesz talán érdektelen épen most egy kis szemlélet tartani a híres nagy hordókról. A régi időkben ilyesmiről szó sem volt. A bort agyagedényekben vagy kecskebőr-tömlőkben tartották s midőn Pliniusban olvassuk, hogy a gazdag Lucullus Ázsiából visszatérve 100,000 hordó görög bort osztott szét a római népnek, ez alatt csak amphorákat, azaz korsókat kell érteni. A hordók valódi feltalálói s tökéletesítői a — barátok, kiknek a zárda magányában, a női társaságtól elzárva, sokkal több borra volt szükségük, mint a mennyi korsókban elért. A barátok közt ismét a rajnavidékiek tűntek ki leginkább, hol a legrégebb óriási pinczéket találjuk. A barátok példáját utánozták a fejedelmek, kiknek a gazdag szüret után nagy hordókra volt szükségük a bortized elrakására. — A legelső nagy hordó, Eberbach kolostorban, 400 akónyi volt; a történelem feljegyezte, hogy a parasztlázadásnál a zárdát elfoglaló parasztok 1525-ben május 2-ikától 25-ikéig, tehát három hétig folytonosan dorbézoltak a pinczében, hol különben a nagy hordón kívül még 80 kisebb volt jó rajnai borral tele; a nagy hordót is ekkor pusztították el. Heidelbergben az első nagy, hor-

dót János Kázmér gróf készítette 1591-ben 132 akóra. Károly Lajos örgróf ezzel nem elégedve meg 1664-ben már egy 204 akóst csináltatott, mely azonban, mivel sokáig volt száraz, a harminczéves háború idejében elrothadt. Károly Fülöp háza büszkeségét megővni óhajtván, 1716-ban e hordót helyreállíttatta s 1728-ban megtöltötte. Károly Tivadar 1751-ben a harmadik nagy hordót készítette, mely a jelenlegi híres hordó. Ez 236 akó tartalmú, 236,000 üveg fér el belé, hossza 9 méter, átmérője 6.50 méter s az egyes dongák 26 centiméter vastagok. Engler János Jakab készítette 80,000 forintért. A hordó a pincze talajától számítva 8 méter magas s széles lépcsőkön juthatni fel tetőjébe. A rajnavidéki bortermelőkkel vetekednek a hanza városok s más német helyek, bár oly óriási hordót nem alkottak sehol, mint Heidelbergben. Híres volt a nagy hordó Szászországban, Königstein városában, melyet 1680-ban készítettek s 1725-ban javítottak ki; ennek hossza 16 rőf, magassága 11 rőf s 37 vasráccsal ellátott lépcső vezet fel hozzá. A hordót Bacchusalakok s aranyozások díszítik, 131 vas-kerika veszi körül. Híres hordó volt az is, melyet Ulrich württembergi herczeg csináltatott a tübingai várpinczében. A ludwigeburgi várpincze hordója még nagyobb volt, mint a heidelbergi s díszesebb is, 300 württembergi akó (110,220 rajnai borüveg) fért el benne s 1847-ben musttal töltötték be. Sokkal nagyobbak az angol és amerikai sörházakban levő hordók. Barclay, Perkins londoni híres portersör-készítőknek vannak oly hordóik, melyekben 192,000 gallon, azaz körülbelül 800,000 liter fér el. A legnagyobb pineze pedig régebben a würzburgi éresek birtokában volt; ugyanitt volt három óriási hordó, melyek közt a legnagyobb 660 akó (440 hektoliter = 55,000 üveg) s 5 méter magas. Jelenleg legnagyobb hordók közé tartozik a Sturm cégé Rüdeshaimban, mely 24,000 litert vagy 30,000 üveget foglal magában. E hordó teljesen kerek, 3 1/2 méter átmérőjű s ugyanily hosszú. A tölgyfa, melyből készítették, az 1873-iki bécsi kiállításon kitüntetést nyert; Weisenauban Mainz mellett készítették, vizen szállítva Rüdeshaimba, a pinczében ismét összerakták s már 1874-ben teletöltötték ez évi terméssel. Ugyane pinczében még két nagy hordó van, az egyik 144 hectolitert foglalhat magában s kitünő szép faragványokkal van ellátva, ezért valamivel többe (2500 márka) is került, mint a nagy hordó; mindhárom nagy hordó használatban van s benejébe néha bemegy egy-egy ember tisztogatás végett. Rüdeshaimban történt az az emlékeztető dolog is, hogy 1883-ban Vilmos császár előkelő kísérettel erre menván a niedervaldi emlékszóbor leleplezésére, a rüdeshaimi kádárok hordóalakú diadalkaput készítettek, melyen tényleg keresztül is mentek. Híres még Németországban a hattenheimi óriási hordó, különösen azért, mert a Wiesbadenben összejövő tudományos vándorgyűlések tagjai testületileg szokták meglátogatni s oly gyakran, hogy a hordó alján már szőszeket is állítottak fel. A hordó tórországi tölgyfadongákból készült, mintegy háromezer kiló súlyú s 600 hectoliter bor férne el benne. Magyarországon valódi óriási hordók nincsenek. A legnagyobb az Eszterházy-családnak Tata mellett fekvő baji pinczéjében látható. Lehet, hogy e hordó most, midőn az új vasút egyik legjelentékenyebb kirándoló-helye Tata-Póváros lett, rövid idő alatt csak oly híres lesz, mint a heidelbergi vagy rüdeshaimi kollegái.

Koppló a XIV. században. 1577-ben egy ortodox pap azt állította, hogy Isten Krisztus után senkit sem tartana életben minden táplálék nélkül negyven napig.

Ezzel szemben Van Hassalt Henrik hollandi ember azt állította, hogy ez igenis megtörténhetik, s hogy ezt bebizonyítsa, 40 napig koplalt. Ennek hirtel hamar elterjedt s midőn a helytartó előtt koplalását megismételte, a nép szentnek kezdte tisztelni. A papság azonban elfogatta s eretnekséggel vádolva, Brüsszelben megégette.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad. Levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Méhészet, Veszprém. A csendőrök számára tavaly volt föllállítva országos méhészeti tanfolyam. Ebben az évben egy ilyen tanfolyamnak a föllállítása nincs terve vére.

Pancsova. Megkapják, ha négy héten felül ott szolgáltak.

G. Cs. Mindenesetre a járásörmesternél, már udvariasságból is.

101. Nem tudhatjuk.

00. Az utasítás határozottan rendszeresített létszámról beszél. Ezt tehát nem lehet másképen értelmezni.

S. J. Feketehegy. Személyesen kell jelentkezni.

Szabó I. Olvassa el az Illet. szab. 34. §. 2. pontjának utolsó bekezdését.

Kiváncsi. 1. Ha a kérvény elutasítása óta a viszonyok nem változtak, nem adhatja be. 2. Még nincs eldöntve.

128. Ingatlan.

G. S. csendőr. Katonai szolgálati ideje csak akkor számítana a nyugdíjazásnál, ha a megszakítás 30 napnál nem lenne nagyobb.

G. őrmester. A kérdőzett adónemek fizetése alól a csendőr mint katona föl van mentve. 1875:XXIX. t.-cz. 5., illetve 27. §.

Árva. 1. Rohr Ferencz, lovassági tábornok. 2. tagliunói és talgateri gróf Maronzi Ferencz, val-oliodai örgróf, maronzföldti és schenecki báró, altábornagy. 3. Mintán az egyes kerületek viszonyai különbözők, az ilyen bajokon nem lehet segíteni.

Bányabükk. Postai szabályok gyűjteménye 3. rész, 502. oldal, 547. fejezet. d) pont, továbbá 6. pont 4b) alpont.

Tatárka. Tompa őrmester, A. P. Sorsjegyei nem nyertek.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi július hó 2-án Bad-Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Oláh Ödönt, a III. számú csendőrkerületnél létszám felett vezetett ezredest, a belügyminisztérium V/b. (csendőrségi) alosztályának vezetőjét, létszám felett való vezetésének beszüntetése mellett, a VIII. számú csendőrkerület parancsnokává; továbbá

Lórántházi és zágorhidai Lóránth Dénes alezredest, a VIII. számú csendőrkerület parancsnokát, kerületénél létszám felett való vezetés mellett, a belügyminisztérium V/b. (csendőrségi) alosztályának vezetőjévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Előléptettek

1913 június hó 1-ével:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

örmesterekké:

Holló Sándor és Rejko József őrsvezető cz. őrmesterek;

őrsvezető cz. őrmesterré:

Varga János csendőr cz. őrmester.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

R. Nagy János II. csendőr cz. őrmester. 1913 június 11-én;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Lereh János őrsvezető cz. őrmester, 1913 június hó 24-én.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznamek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékléteket után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkben, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly lekötés utáni, melynél a betéte az 1. pontban jelzett, megrövidítési időt ki nem kóli, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki öntözeti részvényekre.

Személyi kölcsönöket folyószámla kezesség mellett vagy jelzálog biztosíték ellenében, juanyos kamattal, mellett. Utalványok, intézvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Veszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Névváltoztatás.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Tanczig János csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1913. évi 76,590.VI—a. számú engedélye alapján vezetéknevét *Temesie-re* változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Bálint György őrsvezető ez. őrmester, Szórád Etellel. 1913 június 22-én, Csicsón.

Bellobrád István őrsvezető ez. őrmester, Ferenczy Irennel, 1913 június 1-én, Zsitvagyarmaton.

Komotinger Gyula őrsvezető ez. őrmester, Maduda Bertával. 1913 június 3-án, Liptóújváron.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: Naisz Kálmán csendőr ez. őrmester, Diósi Gizella Annával, 1913 június 3-án, Zirczen.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Tatár Gergely őrsvezető ez. őrmester, Pálffy Irmával, 1913 május 24-én, Kobátfalván.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: Kiss István csendőr ez. őrmester, R. Bujdosó Erzsébettel, 1913 június 4-én, Kötegyánban.

Szabadszállási József őrmester, Schreiterer Katalinnal, 1913 május 29-én, Szemlakon.

Szabolesi Mihály őrsvezető ez. őrmester Miks Múriával, 1913 június 12-én, Nagykárolyban.

Fülöp Imre csendőr ez. őrmester, Rác Rózával, 1913 június 5-én, Sarkadon.

PÁLYÁZATOK.

Egy központi irtó (irodaegédtiszt) állás Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 640 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánjához címelve a vármegye alispánjához 1913. évi július hó 31-ig.

2 hivatalozolgai állás a m. kir. szabadalmi hivatalnál Budapesten. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. szabadalmi hivatal elnöki osztályához Budapest VII., Erzsébet-körút 19. szám 1913. évi július hó 24-ig.

Egy hivatalozolgai állás a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez címelve a nevezett minisztérium elnöki iktató hivatalhoz 1913. évi augusztus hó 31-ig.

3 polgári biztos (detectiv) állás Pozsony szab. kir. város törvényhatóságánál. Alapfizetés 1642 korona 50 fillér. 4, egyenkint 200 korona négyévenként esedékes korpótlék. Lakpénz 720 korona. A magyar nyelv teljes ismerete és képesség írásbeli jelentések szerkesztésére. Kivánatos a német és tót nyelv ismerete is. A kinevezés egy évre ideiglenes minőségben történik, mely idő alatt a kinevezett felmondás nélkül elbocsátható, véglegesítés a polgári biztosító (detectivi) vizsga letétele után. Kérvények Pozsony szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalához 1913. évi augusztus hó 2-ig.

Egy irtóki állás a belényesi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a nagyvárad kir. törvényszék elnökéhez 1913. évi július hó 28-ig.

Egy irtóki állás a felsővízközi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, a tót és ruthén nyelvek ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az eperjesi kir. törvényszék elnökéhez 1913. évi július hó 28-ig.

	<p>Csendőrségi kalapborítók á 1 kor. 50 fill. Íróasztalra dobozok á 6 kor. Íróasztalra rekesz-fedőlapok 60 és 80 fillér.</p>	
	<p>Mindazokat előírásszerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő képre készült papírossal bevontva — szolgálati könyvek, melyek hivatalból bérmentve küldhetők czímre és ugyan-</p>	
<p>csak bérmentve küldöm vissza is — legjobban és szépen bekötetnek, továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó árakon ajánlunk.</p> <p>Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó. 20 K-án felüli megrendések portómentesek.</p>		

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Az ujonnan rendszeresített emlékkereszt és hozzávaló szalag raktárunkon kapható. ■ ■

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

Cs. 12. jelz. szárnyutasítás 34. §. 5. pontja szerinti tiszti alosztályok által használandó ruggyantabélyegző, rüzs festékpárnával és festékekkel ellátva raktárunkon készen kapható